

אביעה חידות מני קדם / תהילים פרק ע"ח

שאול יונתן וינגורט

עלינו להאזין לתורה וללמוד מן העבר – לשמור את מצוות ה'. חטאים בתקופת הנדודים במדבר, חטא העגל, חטא המרגלים, ותקופת השופטים, הובילו לכך שה' מאס בחלק מעם ישראל, ועלינו להיזהר לא להיות כאבותינו הסוררים, אלא להצטרף לבחירת ה'.

נותרת המזמור: משפיל לאסף מצביעה על כך שיש

כאן שני מזמורים, בדומה למה שראינו במזמור עד – מזמורו של אסף עצמו, והמשכיל שהופך את מזמורו של אסף למזמור רלבנטי. מזמורו של אסף נאמר בזמן העלאת הארון לירושלים בימי דוד, כפי שכתוב בדברי הימים (דכה"א טז, ז): ביום ההוא, אז נתן דוד בראש להדות לה' ביד אסף ואחיו. זוהי הודיה על כך שה' בחר בדוד עבדו ובשבת יהודה, במקום שבט אפרים שלא שמרו את מצוות ה'. זהו המזמור המרכזי (ט"עב. 451 מילים). המזמור המשפיל הפותח (א-ח. 77 מילים), קובע לדורות את הלך שאנו יכולים ללמוד מהמזמור של אסף – להאזין לתורה.

במזמור הראשון כתוב: האזינה עמי תורת, הטו אזנכם לאמרי פי. אפתחה במשל פי, אביעה חידות מני קדם (=מהעבר). אשר שמענו ונדעם, ואבותינו ספרו לנו. לא נכחד מבניהם, לדור אחרון מספרים תהלות ה', ועוזו ונפלאותיו אשר עשה. ויקם עדות בעקב ותורה שם בישראל, אשר צנה את אבותינו להודיעם לבניהם. למען ידעו דור אחרון, בנים יולדו יקמו ויספרו לבניהם. וישמו בא-להים כסלם (=מחשבתם), ולא ישכחו מעללי א-ל, ומצותיו ינצרו. ולא יהיו כאבותם דור סודר ומרה, דור לא הכין לבו (ללכת בדרך הישר), ולא נאמנה את א-ל ריחו.

מזמורו של אסף מתאר את בני אפרים שנסתלקה מהם השכינה, ואת שבט יהודה שהצליח לחדש את השראת השכינה. במזמור ישנו תיאור של קורות עם ישראל מיציאת מצרים ועד לתקופה בה נשבה ארון הברית וחרב משכן שילה, על מה שהיה נגד אבותם של בני אפרים, ובעקבות כשלונם בחר ה' בדוד ובשבת יהודה, במקום

(א) משפיל לאסף

האזינה עמי תורת,

הטו אזנכם לאמרי פי.

(ב) אפתחה במשל פי,

אביעה חידות מני קדם.

(ג) אשר שמענו ונדעם,

ואבותינו ספרו לנו.

(ד) לא נכחד מבניהם,

לדור אחרון מספרים תהלות ה',

ועוזו ונפלאותיו אשר עשה.

(ה) ויקם עדות בעקב ותורה שם

בישראל,

אשר צנה את אבותינו להודיעם

לבניהם.

(ו) למען ידעו דור אחרון,

בנים יולדו יקמו ויספרו לבניהם.

(ז) וישמו בא-להים כסלם,

ולא ישכחו מעללי א-ל, ומצותיו ינצרו.

(ח) ולא יהיו כאבותם דור סודר ומרה,

דוד לא הכין לבו, ולא נאמנה את אל רוחו.

בשבת יוסף ובמשכן שילה.

(ט) בני אפרים נושקי רומי קשת,

חלקו הראשון של המזמור (ט-לט. 228 מילים) הוא על שני החטאים הקשורים למדבר - (1) מסה ומריבה ותבערה בפרשת בשלח, (2) חטא העגל בפרשת כי תשא.

הפכו ביום קרב.

(י) לא שמרו ברית אלהים,

הפתיחה לחטאים הללו היא: בני אפרים (= עם ישראל כולו, בהנהגת שבט אפרים) נושקי (= מחזיקים בנשק) רומי (= יוריי) קשת, כמו שכתוב (שמות יג, יח): וְחַמְשֵׁים עָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, הִפְכוּ (= ברחו) ביום קרב. לא שמרו ברית אלהים, ובתורתו מאנו ללכת. וישכחו עלילותיו, ונפלאותיו אשר הראם. נגד אבותם עשה פלא, בארץ מצרים שדה צען.

ובתורתו מאנו ללכת.

(יא) וישכחו עלילותיו,

ונפלאותיו אשר הראם.

(יב) נגד אבותם עשה פלא,

בארץ מצרים שדה צען.

(יג) בקע ים ויעבירם,

התחלת המסע במדבר היא: בקע ים ויעבירם, ויצב מים כמו נד. וינחם בענן יומם, וכל הלילה באור אש. בששה עשר פסוקים מתוארים המסעות הראשונים של ישראל במדבר, הנזכרים בפרשת בשלח, ומסופר כיצד ה' הביא לעם ישראל מים, אך הם רצו עדיין לחם ובשר: יבקע צרים במדבר, וישק כתהמות רבה (= כמי תהום). ויוצא נוזלים מסלע, ויורד בנהרות מים. ויוסיפו עוד לחטא לו, למרות עליון (=ה') בציה (=כמדבר). וינסו אל בלבבם, לשאל אכל לנפשם. וידברו באלהים, אמרו: היוכל אל לערוך שלחן במדבר? הן הכה צור וזוובו מים ונחלים ישטפו, הגם לחם יוכל תת? אם יכין שאר (=בשר) לעמו? לכן שמע ה' ויתעבר (=ויכעס), ואש נשקה (=בערה) ביעקב, וגם אף עלה בישראל. כי לא האמינו באלהים, ולא בטחו בישועתו. ויצו שחקים ממעל, ודלתי שמים פתח. וימטר עליהם מן לאכל, ודגן שמים נתן למו. לחם אפרים (=מלאכים) אכל איש, צידה שלח להם לשבע. יסע קדים (=רוח מזרחית) בשמים, וינהג בעזו תימן (=רוח דרומית). וימטר עליהם כעפר שאר (=בשר), וכחול ימים עוף כנף. ויפל בקרב מחנהו, סביב למשכנתיו. ויאכלו וישבעו מאד, ותאותם יבא להם. לא זרו מתאותם, עוד אכלם בפיהם. ואף אלהים עלה בהם, ויהרג במשמניהם (=השמנים שבהם, אוכלי השלו), ובחורי ישראל הכריע.

ויצב מים כמו נד.

(יד) וינחם בענן יומם,

ובל הלילה באור אש.

(טו) יבקע צרים במדבר,

וישק כתהמות רבה.

(טז) ויוצא נוזלים מסלע,

ויורד בנהרות מים.

(יז) ויוסיפו עוד לחטא לו,

למרות עליון בציה.

(יח) וינסו אל בלבבם,

לשאל אכל לנפשם.

(יט) וידברו באלהים,

אמרו היוכל אל לערוך שלחן במדבר.

(כ) הן הכה צור וזוובו מים ונחלים ישטפו,

הגם לחם יוכל תת אם יכין שאר לעמו.

(כא) לכן שמע ה' ויתעבר,

ואש נשקה ביעקב,

וגם אף עלה בישראל.

(כב) כי לא האמינו באלהים,

ולא בטחו בישועתו.

הפסוקים הבאים הם על חטא ישראל במעשה העגל ובמרגלים. ונראה, שכל כך חמורים היו חטאים אלו, שהמשורר לא פירש את החטא, והוא רק רמז אליהם באופן ברור: בכל זאת חטאו עוד, ולא האמינו בנפלאותיו. ויכל בהבל ימיהם, ושנותם בבהלה. מהו החטא שהם חטאו? רוב המפרשים טוענים שאין כאן חטא מפורש, אלא עונש, ה' כילה את ימיהם של ישראל בלא שהם נכנסו לארץ, אך מתוך ההקשר נראה שיש כאן את שני החטאים הגדולים שחטאו בני ישראל במדבר:

(א) הבל הוא כמאמר ה' (דברים לב, כא): הם קנאוני בלא אל, כעסוני בהבליהם, ופירוש הכתוב ויכל בהבל ימיהם הוא, שה' כילה את ימי בני ישראל בגלל שהם עשו את העגל, וכמו שמפורש בדברי ה' (שמות לב, כ): ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם. וייתכן שלא לחינם בא כאן השימוש בצורת המילה: ויכל, בדומה ללשון התפילה שנזכרת מיד לאחר כעסו של ה': ויחל משה.

(ב) וּשְׁנוֹתֵם בְּהִלָּה היא המיתה שנקנסה על עם ישראל לאחר חטא המרגלים (במדבר יד, לד): בַּמִּסְפָּר הַיָּמִים אֲשֶׁר תִּרְתֶּם אֶת הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם, יוֹם לְשָׁנָה יוֹם לְשָׁנָה תִּשָּׂאוּ אֶת עֲוֹנוֹתֵיכֶם אַרְבָּעִים שָׁנָה. לשון בְּהִלָּה היא לשון התורה בתחילת הקללות בפרשת בחוקותי (ויקרא כו, טז): וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ לִי, וְלֹא תַעֲשׂוּ אֶת כָּל הַמִּצְוֹת הָאֵלֹהִים. וְאִם בְּחֻקְתִּי תִמָּאֲסוּ וְאִם אֶת מִשְׁפָּטִי תִגְעַל נַפְשְׁכֶם, לְבַלְתִּי עֲשׂוֹת אֶת כָּל מִצְוֹתַי לְהַפְרֹכֶם אֶת בְּרִיתִי. אֲף אֲנִי אֶעֱשֶׂה זֹאת לְכֶם וְהִפְקַדְתִּי עֲלֵיכֶם בְּהִלָּה. וכאילו ה' מזהיר – אם לא הבנתם את הבהלה של ארבעים השנים במדבר, הרי שהבהלה תמשיך גם בכניסתכם לארץ.

התיאור שמופיע במזמור שלנו על מה שבא לאחר חטא העגל, הוא מעין התיאור שמופיע בספר שמות, אלא שתפילת משה המפורשת שם הפכה להיות תפילתם של עם ישראל במזמור שלנו: אִם הֲרָגֶם וּדְרָשׁוּהוּ, וְשָׁבוּ וְשָׁחֲרוּ אֶל-ל. וַיִּזְכְּרוּ כִי אֶלֹהִים צוּרִם, וְאֶל-עֲלִיוֹן גֹּאֲלִם. וַיִּפְתּוּהוּ בְּפִיהֶם, וּבְלִשׁוֹנָם יִכְזְבוּ לוֹ. וְלִבָּם לֹא נָכוֹן עֲמוֹ, וְלֹא נֶאֱמְנוּ בְּבְרִיתוֹ.

בתפילתו של משה רבינו לאחר חטא העגל נאמר (שמות לב, יב): לָמָּה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם לֵאמֹר בְּרָעָה הוֹצִיאָם לְהָרֵג אֹתָם בְּהָרִים וּלְכַלְתָּם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, שׁוֹב מִחֲרוֹן אַפָּה וְהִנַּחֵם עַל הָרָעָה לְעַמֶּךָ. ועל מה שאמר משה אל העם אתם חטאתם חטאתם גדולה, ועתה אעלה אל ה' אולי אכפרה בעד חטאתכם, נאמר במזמור שלנו: וְהוּא רַחוּם יִכְפֹּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית, וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל חַמְתּוֹ. וַיִּזְכֹּר כִּי בֶשֶׁר הֵמָּה, רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב. ומעין זה בתגובת ה' למשה רבינו: מִי אֲשֶׁר חָטָא לִי אֶמְחַנּוּ מִסְפָּרִי. וְעַתָּה לָךְ נָחָה אֶת הָעָם אֶל אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָךְ, הִנֵּה מְלֹאכֵי יַלְךְ לְפָנֶיךָ, וּבָיִים פְּקָדֵי וּפְקָדֵי עֲלֵהֶם חֲטָאתָם. הברית עליה מדובר במזמור שלנו היא הברית שכרת ה' לאחר החטא (שמות לד, י): וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲנִי כֹרֵת בְּרִית נֶגֶד כָּל עַמֶּךָ אֶעֱשֶׂה נְפִלְאוֹת אֲשֶׁר לֹא נִבְרְאוּ בְּכָל הָאָרֶץ וּבְכָל הַגּוֹיִם, וְרָאָה כָּל הָעָם אֶתְּךָ בְּקִרְבּוֹ אֶת מַעֲשֵׂה יְהוָה כִּי נִרְאָה הוּא אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ.

חלקו השני של מזמורו של אסף (מ"עב. 223 מילים) הוא על חטא המאסה בארץ חמדה, ועל החטאים בארץ: פָּמָה יִמְרוּהוּ בַמִּדְבָּר, יַעֲצִיבוּהוּ בִישִׁימוֹן. וַיִּשׁוּבוּ וַיִּנְסוּ אֶל-ל, וּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל הִתְּוֹ (=צִיעֵרוֹ). וכאן מפורטים האותות שעשה ה' במצרים, והם לא זכרו את יְדוֹ, יוֹם אֲשֶׁר פָּדָם מִנִּי צָר. אֲשֶׁר שָׁם בְּמִצְרַיִם אֹתוֹתָיו, וּמוֹפְתָיו בְּשֹׁדֵה צֶעַן. וַיִּהְפֹּךְ לָדָם יַאֲרִיחֶם, וּנְזָלִיחֶם בַּל יִשְׁתִּיּוּן. יִשְׁלַח בָּהֶם עָרֹב וַיֹּאכְלֵם, וַצַּפְרָדַע וַתִּשְׁחִיתֵם. וַיִּתֵּן לְחֹסִיל (=אֲרֵבָה) יְבוּלָם, וַיִּגִּיעַם (=גִּידוּלֵיהֶם) לְאֲרֵבָה. יִהְיֶה בְּכֹרֶד גִּפְנָם, וַשְּׂקֵמוֹתֵם בַּחֲנַמַּל (=בְּכַפּוֹר). וַיִּסְגֹּר לְבָרֶד בְּעֵרִים (=בְּהַמְתָּם), וּמְקַנְיֵהֶם לְרִשְׁפִּים (=גַּחְלֵי אֵשׁ). יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אָפוֹ, עֹבְרָה וְזַעַם וְצָרָה, מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים. יִפְלֹס נְתִיב לְאָפוֹ, לֹא חֲשֹךְ מְמוֹת נַפְשָׁם, וְחִיתָם לְדָבָר הַסְּגִיר. וַיִּךְ כָּל בְּכוֹר בְּמִצְרַיִם, רֵאשִׁית אוֹנִים בְּאֵהְלֵי חָם. וַיִּסַּע כְּצֹאן עֲמוֹ, וַיִּנְהַגֵם כְּעֹרֶד בַּמִּדְבָּר. וַיִּנַּחֵם לְבַטַּח וְלֹא פָחַדוּ, וְאֵת אוֹיְבֵיהֶם כִּסָּה הֵימָּה. נראה, כי לא לחינם בחטא המרגלים מזכיר ה' את האותות והמופתים שהיו במצרים, שהרי זה מה שאמר ה' למשה (במדבר יד, טז): עַד אָנָּה יִנְאַצְנִי הָעָם הַזֶּה וְעַד אָנָּה לֹא יֶאֱמִינוּ בִּי בְּכָל הָאֹתוֹת אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי בְּקִרְבּוֹ.

(ג) וַיִּצְוּ שְׁחָקִים מֵמַעַל,

וְדַלְתֵי שָׁמַיִם פָּתַח.

(ד) וַיִּמְטֵר עֲלֵיהֶם מִן הַשָּׁמַיִם,

וְדָגַן שָׁמַיִם נָתַן לָמוֹ.

(ה) לֶחֶם אֲבִירִים אָבַל אִישׁ,

צִידָה שָׁלַח לָהֶם לְשִׁבְעָה.

(ו) יִסַּע קְדָיִם בְּשָׁמַיִם,

וַיִּנְהַג בְּעִזּוֹ תִימָן.

(ז) וַיִּמְטֵר עֲלֵיהֶם בַּעֲפָר שָׁאֵר,

וּכְחוֹל יָמִים עוֹף בְּנֵף.

(ח) וַיִּפֹּל בְּקִרְבָּם מַחֲנֵהוּ,

סָבִיב לְמִשְׁבַּנְתּוֹ.

(ט) וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁבְּעוּ מְאֹד,

וְתֹאוֹתֵם יָבֹא לָהֶם.

(י) לֹא זָרוּ מִתֹּאוֹתֵם,

עוֹד אֲכַלְם בְּפִיהֶם.

(יא) וְאֶף אֶלֹהִים עָלָה בָהֶם,

וַיִּהְיֶה בְּמִשְׁמַנֵּיהֶם,

וּבְחֹזְרֵי יִשְׂרָאֵל הַכְּרִיעַ.

(לב) בְּכָל זֹאת חָטְאוּ עוֹד,

וְלֹא הֶאֱמִינוּ בְּנִפְלְאוֹתָיו.

(לג) וַיִּבַּל וַיִּבְהַל יְמֵיהֶם,

וַיִּשְׁנוּתֵם בְּהִלָּה.

(לד) אִם הֲרָגֶם וּדְרָשׁוּהוּ,

וְשָׁבוּ וְשָׁחֲרוּ אֶל-ל.

(לה) וַיִּזְכְּרוּ כִּי אֶלֹהִים צוּרִם,

וְאֶל-עֲלִיוֹן גֹּאֲלִם.

(לו) וַיִּפְתּוּהוּ בְּפִיהֶם,

וּבְלִשׁוֹנָם יִכְזְבוּ לוֹ.

(לז) וְלִבָּם לֹא נָכוֹן עֲמוֹ,

ייתכן, שבכך יש להבין גם מדוע במזמור שלנו לא נזכרו מכות כינים, שחין וחושך, שהיו מכות בלא התראה, כפי שרואים בפסוקים של פרשות וארא ובא, וממילא אלה הן מכות למצרים, אך לא אותות.

מה אירע כאשר הגיעו בני ישראל לארץ ישראל, והם שכנו בארצם? במזמור נאמר: ויביאם אל גבול קדשו, הר זה קנתה ימינו. ויגרש מפניהם גוים, ויפילם בכבל נחלה (=נתן לשבטים השונים נחלה), וישפן באהליהם שבטי ישראל. וינסו וימרו את אלהים עליון, ועדותיו לא שמרו. ויסגו ויבגדו פאבותם (=דור המדבר), נהפכו כקשת רמיה (=קשת שיורה את החיצים הפוך). ויכעיסוהו בבמותם, ובפסיליהם יקניאוהו. שמע אלהים ויתעבר, וימאס מאד בישראל. שיאו של העונש היה כאשר ויטש משפן שלו, אהל שפן באדם. ויתן לשבי עזו (=ארון הברית), ותפארתו ביד צר. ויסגר לחרב עמו, ובנחלתו התעבר. בחוריו אכלה אש, ובתולתיו לא הוללו (=יילו, התאבלו). כהניו בחרב נפלו, ואלמנתיו לא תבקינה. ויקץ פישן אדני, כגבור מתרויני מיינ (=שמח לאחר ששתה יין). ויך צריו אזור, חרפת עולם נתן למו (=להם, לאויבים).

חורבן שילה אירע בזמן ששבו פלשתים את ארון האלהים (שמו"א ד, י"ב): וילחמו פלשתים וינגף ישראל וינסו איש לאהלו, ותהי המכה גדולה מאד, ויפל מישראל שלשים אלף רגלי. וארון אלהים נלקח, ושני בני עלי מתו חפני ופינחס ... ויעז המבשר ויאמר: נס ישראל לפני פלשתים, וגם מגפה גדולה היתה בעם, וגם שני בניו מתו חפני ופינחס, וארון האלהים נלקחה. מסופר גם על מות כלתו של עלי הכהן כאשר הגיעה השמועה: ותקרע ותלד כי נהפכו עליה צריה. וכעת מותה ותדברנה הנצבות עליה אל תיראי כי בן ילדת ולא ענתה ולא שתה לבה. ותקרא לנער אי כבוד לאמר גלה כבוד מישראל אל הלקח ארון האלהים ואל חמיה ואישה. ותאמר גלה כבוד מישראל כי נלקח ארון האלהים.

במזמור שלנו מתוארת עזיבת העזו והתפארת של משכן שילה ומות בני ישראל והכהנים, עד שהאלמנות אפילו אינן בוכות על כך: ויטש משפן שלו, אהל שפן באדם. ויתן לשבי עזו, ותפארתו ביד צר. ויסגר לחרב עמו, ובנחלתו התעבר. בחוריו אכלה אש, ובתולתיו לא הוללו. כהניו בחרב נפלו, ואלמנתיו לא תבקינה.

לשון המזמור: ויקץ פישן אדני, כגבור מתרויני מיינ. ויך צריו אזור, חרפת עולם נתן למו מתאימה ללשון הכתוב על ארון האלהים בשדה פלשתים (שמו"א ה, א"ב): וישכמו אשדודים ממחרת והנה דגון נפל לפניו ארצה לפני ארון ה' ... וישכמו בבקר ממחרת והנה דגון נפל לפניו ארצה לפני ארון ה', וראש דגון ושתי פפות ידיו כרתות אל המפתן ... ותכבד יד ה' אל האשדודים וישמם ויך אתם (בעפלים) [בטחרים] את אשדוד ואת גבוליה ... ויך את אנשי העיר מקטן ועד גדול וישתרו להם (עפלים) [טחרים] ... והאנשים אשר לא מתו הכו (בעפלים) [בטחרים] ותעל שועת העיר השמים. הצרים הוכו מאחור, והיתה להם חרפת עולם. וביחד עם המכה לאויבים, הגיעה גם מכה לחלקים מעם

- ולא נאמנו בבריתו.
- (לח) והוא רחום יכפר עון ולא יסחית,
- והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו.
- (לט) ויזכר פי בשר המה,
- רוח הולך ולא ישוב.
- (מ) כמה ימרוהו במדבר,
- יעציבוהו בישימון.
- (מא) וישבו וינסו אל,
- וקדוש ישראל התוו.
- (מב) לא זכרו את ידו,
- יום אשר פדם מני צר.
- (מג) אשר שם במצרים אתותיו,
- ומופתיו בשדה צען.
- (מד) ויהפך לדם יאריהם,
- ונזליהם כל ישתיון.
- (מה) ישלח בהם ערב ויאבלם,
- וצפרדע ותשחיתם.
- (מו) ויתן לחסיל יבולם,
- ויגיעם לארבה.
- (מז) יהרג בברד גפנם,
- ויסקמותם בחנמל.
- (מח) ויסגר לברד בעירם,
- ומקניהם לרשפים.
- (מט) ישלח בס חרון אפו,
- עברה וזעם וצרה,
- משלחת מלאכי רעים.
- (נ) יפלו נתיב לאפו,
- לא חשך ממות נפשים,
- וחיתם לדבר הסגיר.
- (נא) ויך כל כבוד במצרים,

ישראל: וַיִּמָּאֵס בְּאֵהֶל יוֹסֵף (=משכן שילה), וּבְשֵׁבֶט אֶפְרַיִם לֹא בָחַר (=להשרות בו את שכנתו).

מעשה ה' בחר בשבט יהודה וברוד המלך: וַיִּבְחַר אֶת שֵׁבֶט יְהוּדָה, אֶת הַר צִיּוֹן אֲשֶׁר אֵהָב. וַיִּבְּן כְּמוֹ רִמִּים (=שמים) מִקְדָּשׁוֹ, כְּאַרְצָן יְסֻדָּה לְעוֹלָם. וַיִּבְחַר בְּדוֹד עֲבָדוֹ (להנהיג את העם), וַיִּקְחֵהוּ מִמְּכֻלָּאת צֶאֱנָן. מֵאַחַר עֲלוֹת (=רכות, בהמות) הַבְּיָאוֹ, לְרַעוֹת בְּיַעֲקֹב עֲמוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל נַחֲלָתוֹ. וַיִּרְעַם כְּתָם לִבָּבוֹ, וּבְתַבּוּנוֹת כְּפִיּוֹ יִנְחָם. רִמְזוּ לְבַחֲרִית דוֹד בַּעַת אַמִּירַת הַמְזֻמּוֹר נִיתֵן לְרֵאוֹת בְּתִיאוֹר הַדּוֹמָה שֶׁל נֹתֵן הַנְּבִיא כְּאֲשֶׁר הוּא בֹא אֶל דוֹד שְׂרָצָה לְכַנּוֹת אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, לְאַחַר שֶׁחָזַר לְבִיתוֹ מֵהַעֲלָאת הָאָרוֹן לִירוּשָׁלַיִם (דבה"א יז, ט): כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת אֲנִי לְקַחְתִּיהָ מִן הַנְּהָה מִן אַחֲרֵי הַצֶּאֱנָן, לְהִיּוֹת נְגִיד עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל. תִּיאוֹרוֹ שֶׁל דוֹד כֹּזֵה שֶׁלְקוֹחַ מֵאַחַר הַצֶּאֱנָן זֶהה בַּמְזֻמּוֹר שֶׁלָנוּ וּבְדַבְרֵי ה' דֶּרֶךְ הַנְּבִיא, וְנִרְאָה כִּי בְזִמְנָן אֶחָד נֹאמְרוּ שְׂנִיָּהִם.

רֵאשִׁית אוֹנִים בְּאֵהֶל חָם.

(גב) וַיִּסַּע בְּצֶאֱנָן עֲמוֹ,

וַיִּנְהָגֵם בְּעֶדֶר בְּמִדְבָּר.

(גז) וַיִּנְחָם לְבַטֵּחַ וְלֹא פָחַדוּ,

וְאֵת אוֹיְבֵיהֶם כִּסָּה הַיָּם.

(גד) וַיָּבִיֵאֵם אֶל גְּבוּל קְדָשׁוֹ,

הַר זֶה קִנְיַתָּה יְמִינוֹ.

(גה) וַיַּעֲרֹשׁ מִפְּנֵיהֶם גּוֹיִם,

וַיִּפְּלֵם בְּחַבְלֵי נַחֲלָה,

וַיִּשְׁבֵּן בְּאֵהֶלְיהֶם שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל.

(גו) וַיִּנְסוּ וַיִּמְדוּ אֶת אֱלֹהִים עֲלִיוֹן,

וַעֲדוֹתָיו לֹא שָׁמְדוּ.

(גז) וַיִּסְגּוּ וַיִּבְגְּדוּ בְּאִבּוֹתָם,

נִהְפְּכוּ בְּקִשְׁתֵי רַמְיָה.

(גח) וַיִּכְעִסוּהוּ בְּבִמּוֹתָם,

וּבִפְסִילֵיהֶם יִקְנִיאוּהוּ.

(גט) שָׁמַע אֱלֹהִים וַיִּתְעַבֵּר,

וַיִּמָּאֵס מְאֹד בְּיִשְׂרָאֵל.

(ס) וַיִּטֹּשׁ מִשְׁבֵּן שְׁלוֹ,

אֵהֶל שֵׁבֶן בְּאֶדְם.

(סא) וַיִּתֵּן לְשִׁבֵי עֲזוֹ,

וַתִּפְאַרְתּוּ בְיַד צֶרֶ.

(סב) וַיִּסְגֵּר לְחֶרֶב עֲמוֹ,

וּבְנַחֲלָתוֹ הִתְעַבֵּר.

(סג) בְּחֹדְרָיו אִכְלָה אִשׁ,

וּבְתוֹלְתָיו לֹא הוֹלִלּוּ.

(סד) בְּהִנְיֹו בְּחֶרֶב נִפְלוּ,

וְאִלְמִנְתָּיו לֹא תִבְבִּינָה.

(סה) וַיִּקַּץ בְּיָשׁוֹן אֲדִנִּי,

כַּגְּבוּר מִתְרוֹנֵן מִיּוֹן.

(סו) וַיִּךְ צִרְיוֹ אַחֲוֹר,

חֶרֶפַת עוֹלָם נָתַן לָמוֹ.

(סז) וַיִּמָּאֵס בְּאֵהֶל יוֹסֵף,

וּבְשֵׁבֶט אֶפְרַיִם לֹא בָחַר.

(סח) וַיִּבְחַר אֶת שֵׁבֶט יְהוּדָה,

אֶת הַר צִיּוֹן אֲשֶׁר אֵהָב.

(סט) וַיִּבְּן כְּמוֹ רִמִּים מִקְדָּשׁוֹ,

כְּאַרְצָן יְסֻדָּה לְעוֹלָם.

(ע) וַיִּבְחַר בְּדוֹד עֲבָדוֹ,

וַיִּקְחֵהוּ מִמְּכֻלָּאת צֶאֱנָן.

(עא) מֵאַחַר עֲלוֹת הַבְּיָאוֹ,

לְרַעוֹת בְּיַעֲקֹב עֲמוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל

נַחֲלָתוֹ.

(עב) וַיִּרְעַם כְּתָם לִבָּבוֹ,

וּבְתַבּוּנוֹת כְּפִיּוֹ יִנְחָם.

להאזנה לשיעור על פרק ע"ח:

peneyhamenora.com/tehilim/78

או חפשו באפליקציות הפודקאסטים

"שיעורים בספר תהילים".

לתגובות ולהצטרפות לרשימת התפוצה:

weingort@gmail.com

